

Nr 917

Av fru Lewén-Eliasson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 83, angående skolväsendets centrala ledning m. m.

(Lika lydande med motion nr 751 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 83 föreslås inrättandet av en gemensam mellaninstans — skolnämnd — för skolväsendet i Stockholms stad och Stockholms län. Med hänsyn till utvecklingen synes oss detta vara riktigt. Däremot kan vi inte finna att förslaget till personalstat för skolnämnden står i rimlig proportion till förelagda arbetsuppgifter. Även om man accepterar departementschefens uttalande att Stockholms stads skolförvaltning i fråga om pedagogisk tillsyn och planering för stadens del även i fortsättningen själv svarar för denna verksamhet har övriga uppgifter en sådan omfattning att de omöjligt kan klaras på ett tillfredsställande sätt utan en förstärkning av personalorganisationen, och främst gäller det på inspektörsplanet. Redan från början har länskolnämnden haft en knapp personalstat, och framställningar vid olika tillfällen har gjorts om förstärkning.

Många viktiga arbetsuppgifter har fått eftersättas. Den service som de lokala skolstyrelserna behövt och efterfrågat har ej kunnat ges i tillräcklig grad. Medverkan i planerings- och utvecklingsarbete har fått stå tillbaka. Så har varit fallet bl. a. på yrkesutbildningens område. Den nödvändiga kontakten med arbetet ute på fältet har ej heller kunnat upprätthållas i önskvärd omfattning. Ett uttryck härför är den sjunkande frekvensen av besök ute i länets skolor. Läsåret 1959/60 besöktes sålunda 752 klasser i länet. Läsåret 1962/63 medhanns blott 559 klasser, samtidigt som antalet klasser ökat högst väsentligt. Det gäller — som alla vet — ett område i stark expansion. På länet faller för närvarande mer än 2/3 av rikets årliga folkökning, och det betyder att antalet skolenheter och klassavdelningar även ökar kraftigt. En oföränderlig organisation betyder i detta läge ständigt försämrade möjligheter att svara mot behoven.

De länsorgan som avgivit remissyttrande har samtliga tagit upp personalorganisationen för skolnämnden och med skärpa framhållit krav på en ökning.

Sålunda har länsstyrelsen sagt:

Med den erfarenhet länsstyrelsen har av personalbehovet inom olika länsorgan vill länsstyrelsen som sin mening framhålla, att den föreslagna personaluppsättningen är underdimensionerad. För att länskommunerna icke

skall få en minskad rådgivning och i övrigt försämrad service till följd av samordningen, bör kanslipersonalen på inspektörsplanet väsentligt förstärkas. Länsstyrelsen kan alltså i detta hänseende närmast ansluta sig till hr Öhmans mening men anser ökningen med en tjänst vara ett absolut minimum. Skolnämndens arbetsuppgifter i Stockholms stad och ökningen av uppgifterna för exempelvis yrkesutbildningen inom länet, ävensom decentraliseringen av ärenden från överstyrelsen, gör att länsstyrelsen med eftertryck ifrågasätter om icke ytterligare en inspektörstjänst är erforderlig, såvida ej kanslipersonalen redan från början skall komma att bli överansträngd. Metoden att tillgodose uppkommande behov av personal för planeringsarbetet genom anlåtande av olika experter kan icke tillrådas. Kontinuiteten och sammanhållningen av planeringsarbetet fordrar en enhetlighet som icke bör splittras på alltför många händer. Ett av huvudargumenten för en gemensam skolnämnd är ju just behovet av en överblickande ledning av planeringsverksamheten. Den verksamhet som länskolnämnden hittills på ett framgångsrikt sätt utövat genom initiativ, samordning och rådgivning i organisatoriska, administrativa och pedagogiska frågor får icke försämrats efter omorganisationen. Detta gäller såväl tätbygdens stora skolenheter som de små skolorna i skärgården och övriga glesbygder.

Landstinget säger i denna fråga:

Utskottet är bl. a. av den uppfattningen att ytterligare minst en skolinspektörstjänst bör tillföras skolnämnden.

Utskottet ifrågasätter om icke en sådan tjänst bör helt friställas för yrkesutbildningsfrågorna.

Länsskolnämnden lämnar i sitt yttrande en utförlig beskrivning av arbetsuppgifterna och säger om inspektörstjänsterna:

Nämnden vill nu med kraft framhålla, att den för staden och länet gemensamma skolnämnden får ett så ofantligt arbetsområde, att inrättande av nya skolinspektörstjänster blir absolut ofrånkomligt.

Nämnden anser som ett minimum, att skolnämnden bör förstärkas med två skolinspektörstjänster. Arbetsuppgifterna mellan skolinspektörerna synes lämpligen kunna fördelas så, att länsskolinspektören som hittills främst får ägna sig åt planerings- och samordningsfrågor, två skolinspektörer handlägger frågor rörande grundskolan, en skolinspektör har hand om ärenden rörande gymnasier och fackskolor och en handlägger yrkesskolfrågor.

I propositionen anföres som ett viktigt motiv för inrättande av den gemensamma skolnämnden behovet av en samordning och samplanering av skolväsendet i staden och länet. Vi ansluter oss till detta. Men vill man nå resultat måste nämndens tjänstemän ha möjlighet att medverka i dessa uppgifter.

Kommittén uttalade för sin del »att huvudansvaret för en av skolnämndens viktigaste uppgifter i fråga om Stockholm, samordningen inom stockholmsregionen, torde komma att vila på nämndens ledamöter och ej på kanslipersonalen».

Enligt vår mening måste även en aktiv medverkan ske från personalens sida.

För detta finns det icke utrymme vid sidan av alla andra nödvändiga arbetsuppgifter om inte en förstärkning av inspektörgruppen kommer till stånd.

Den blygsamma förstärkning medelst ett arvodesbelopp som föreslås i propositionen täcker icke föreliggande behov. Utöver detta synes det vara klart dokumenterat att den nya skolnämnden behöver utrustas med ytterligare en inspektörstjänst.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen må besluta att ytterligare en tjänst som skolinspektör i lönegrad B 1 skall inrättas vid Skolnämnden för Stockholms stad och Stockholms län, samt

att med hänsyn härtill uppräknat anslaget till Länskolnämnderna: Avlöningar med 52 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Stockholm den 15 april 1964

Anna-Lisa Lewén-Eliasson

Gunnel Olsson

Carl-Erik Johansson

Folke Trana

i Södertälje